

Gheorghe Florin Ghețău

ISTORIE

**Teste rezolvate
pentru reușita la
bacalaureat**

www.portalinvatamant.ro

TEST

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Invadarea și ocuparea Valahiei a fost liniștită și imperceptibilă, începutul ei, care trebuie să fi fost încă în perioada dominației cumane, neputând fi precizat. La fel de puțin menționată este și așezarea vlahilor de sud pe pământul Greciei, care a avut loc ca urmare a migrației albanezilor începând cu secolul al XII-lea. Multă vreme și mulți dintre ei au zăbovit doar o parte a anului pe văile și câmpiile țării care a fost numită apoi, după numele lor, Valahia, considerând încă câmpiile din Haemus drept adevărata patrie, cămin părintesc, până să ajungă la așezări stabile în nord. Așa migrează și astăzi mocanii din Moldova nu numai în Dobrogea, dar până în Macedonia și Grecia. [...] Prin ipoteza migrării treptate spre nord a valahilor din Moesia se poate explica împrejurarea surprinzătoare că populația valahă se întâlnește la nord de Dunăre numai după începutul veacului al XIII-lea, devenind apoi din ce în ce mai numeroasă, până ce vor umple în mare măsură țara numită astăzi Valahia și apoi țările din jur, în timp ce în Moesia, locul de odinioară al primului lor stat, au dispărut până la nivelul unei enclave sporadice.”

(Eduard Robert Rösler, *Studii românești. Cercetări asupra istoriei mai vechi a românilor*, 1871)

B. „Într-o epocă în care izvoarele istorice se ocupă de stăpânitorii țării, de conducători și de clasele conducătoare, este foarte natural ca ele să fi nesocotit populația supusă. Ea trebuie să fi fost mai numeroasă și, fără îndoială, mai cultivată, cel puțin în unele regiuni, decât nomazii care năvăleau și o exploatau. Ea nu va avea valoare însă în ochii cronicarilor și în limbajul cancelariilor, decât în ziua în care ea însăși va putea să-și închege un stat, sau să constituie elementele sale conducătoare. Dar românii au ajuns să joace un rol istoric bine definit ca popor liber, în Balcani către sfârșitul secolului al X-lea și în țările dunărene în cel de-al XIII-lea. Faptul că ei nu sunt amintiți în mod lămurit în textele contemporane nu implică neexistența lor: el înseamnă doar supunerea lor unor puteri străine care le impun fie numele lor etnic, fie pe acela al teritoriului pe care și-l supuseseră stăpânirii lor.”

(Gheorghe I. Brătianu, *O enigmă și un miracol istoric: poporul român*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele întrebări:

1. Numiți regiunea istorică din care au migrat spre nord valahii, precizată în sursa **A**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **B**, o informație referitoare la populația supusă. **2 puncte**
3. Menționați poporul la care face referire atât sursa **A**, cât și sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți litera corespunzătoare sursei care susține că românii au ajuns să joace un rol istoric bine definit începând cu secolul al X-lea. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**

6. Prezentați alte două fapte istorice desfășurate în Europa de Sud-Est, în secolele al XII-lea și al XIII-lea, în afara celor la care se referă sursa A. **6 puncte**
7. Menționați o idee susținută de așa-zisa teorie roesleriană (imigraționistă) și un contraargument al istoriografiei românești vizavi de aceasta. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Colonizarea masivă și rapidă a Daciei, desfășurată în tot cursul secolului al II-lea și în prima jumătate a secolului al III-lea, a fost realizată de statul roman (concomitent cu cea întreprinsă din inițiativa particulară) prin atribuirea de pământ, din *ager publicus*, unor comunități de cetățeni romani, dar și celor care nu aveau încă cetățenia (*peregrini, incolae*). Rezultatele acestei politici s-au arătat, după un timp relativ scurt, concretizate într-o viață economică prosperă. Au apărut numeroase noi așezări, urbane și rurale; arheologia confirmă apariția unor sate romane (*vici*), a unor ferme dotate cu locuințe de tip roman (*villae rusticae*), a unor așezări cu caracter semirural (*villae suburbanae*), precum și a așezărilor (*canabae* sau *vici militares*) din preajma taberelor militare (*castra*). S-a dezvoltat o puternică rețea de drumuri, care legau atât așezările din interiorul provinciei, cât și noua provincie de restul Imperiului. Mineritul a fost organizat și realizat sistematic, în agricultură s-au folosit unelte mai perfecționate, iar comerțul și meșteșugurile specializate s-au dezvoltat relativ repede.”

(Academia Română, *Istoria limbii române*, vol. I)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolele la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați două tipuri de așezări create de romani în Dacia și o caracteristică a economiei provinciei, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la stăpânirea romană în Dacia. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la acțiunile desfășurate între anii 106 și 271 d.H., susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia autoritățile romane au fost preocupate de securitatea provinciei Dacia în a doua jumătate a secolului al III-lea d.H. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre romanitatea românilor în viziunea istoricilor, având în vedere:

- prezentarea ideii romanității românilor până în secolul al XVIII-lea;
- menționarea unui motiv pentru care romanitatea românilor a devenit o problemă politică și a unei teorii false izvorâte din aceasta;

- menționarea unui istoric și a unei opere din secolul al XIX-lea în care este dezvoltată teoria falsă precizată;
- formularea unui punct de vedere privind evoluția ideii romanității românilor în perioada comunistă (1945-1989).

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, susținerea unui punct de vedere cu **argumente istorice** (coerența și pertinenta argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

SUGESTIE DE REZOLVARE

Testul nr. 1

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. Regiunea istorică din care au migrat spre nord valahii, conform sursei **A**, este Moesia.
2. Într-o epocă în care izvoarele istorice se ocupă de stăpânitorii țării, de conducători și de clasele conducătoare, este foarte natural ca ele să fi nesocotit populația supusă.
3. Atât sursa **A** cât și sursa **B** vorbesc despre poporul român. În sursa **A**, ei sunt numiți valahi, iar în sursa **B**, români. Valah este un exonim, adică o denumire folosită de alte popoare pentru a indica poporul român, care a fost folosită pe larg în Evul Mediu.
4. **B**
5. **Cauză:** Într-o epocă în care izvoarele istorice se ocupă de stăpânitorii țării.
Efect: Este foarte natural ca ele să fi nesocotit populația supusă.
6. Spre sfârșitul secolului al XII-lea, a fost redactată cronica maghiară Gesta Hungarorum (Faptele ungarilor) care atestă faptul că la sosirea maghiarilor în Transilvania, la sfârșitul secolului al IX-lea, acolo se găsea o importantă populație românească ceea ce infirmă ideea că aceștia ar fi migrat din Peninsula Balcanică mult mai târziu. Totodată, Diploma cavalerilor ioaniți, din anul 1247, amintește cinci formațiuni statale românești aflate la sud de Carpați, într-un spațiu pe care regalitatea maghiară îl domina, dar nu îl stăpânea.
7. Teoria roesleriană afirmă că geto-dacii au fost exterminați de către trupele romane și nu au participat la etnogeneza românească. Această afirmație este falsă deoarece geto-dacii s-au răscolat împotriva romanilor în anul 117 d.H. Cum putea o populație exterminată să se revolte împotriva stăpânirii romane, după decesul împăratului Traian?

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. În sursa dată este precizat statul roman (Imperiul roman).
2. Sursa dată se referă la secolul al II-lea și începutul secolului al III-lea d.H.
3. Romanii au creat în Dacia numeroase așezări urbane și rurale ceea ce indică o viață economică prosperă.
4. Romanii au colonizat masiv și rapid Dacia în cei aproximativ 165 de ani de stăpânire. Colonizarea a avut un caracter oficial, organizat, fiind realizată de către autoritățile romane, dar și un caracter particular, prin venirea unor coloniști din proprie inițiativă. Amploarea colonizării romane este dovedită de numărul mare de așezări urbane și rurale descoperite pe teritoriul Daciei romane.
5. În anul 106 d.H., Decebal a fost învins și s-a sinucis pentru a nu fi capturat de către romani, iar cea mai mare parte din Dacia a devenit provincie romană. Autoritățile romane au colonizat masiv și rapid Dacia pentru a pune în valoare bogățiile naturale ale acesteia, terenurile agricole fertile, dar și zăcămintele de aur ori sare. Drept urmare, în Dacia s-a desfășurat o activitate agricolă cu unelte perfecționate, iar mineritul a fost organizat și realizat în mod sistematic. Toate aceste aspecte au contribuit la realizarea romanizării populației geto-dace.

6. În intervalul 235-284 d.H., Imperiul roman a trecut printr-o gravă criză care a avut atât cauze interne, cât și externe. Din afara Imperiului, numeroase populații barbare au încercat să profite de slăbiciunea Imperiului pentru a jefui diverse provincii. Una dintre cele mai expuse provincii a fost Dacia, aflată la nord de Dunăre, în calea populațiilor barbare venite dinspre nord și est. În repetate rânduri, armata romană s-a dovedit incapabilă să apere provincia Dacia. Pentru a proteja Imperiul mai eficient, împăratul Aurelian (270-275 d.H.) a decis sacrificarea provinciei Dacia, pentru ca frontiera să se mute pe Dunăre, o barieră naturală în calea invaziilor, care era mai ușor de apărat. Abandonarea Daciei s-a realizat în anul 271 d.H. și a însemnat plecarea administrației și armatei și rămânerea pe loc a populației daco-romane.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Poporul român, la fel ca și celelalte popoare neolatine (portughezii, spaniolii, francezii și italienii), s-a constituit în a doua jumătate a mileniului I d.H. Etnogeneza românească a implicat trei elemente: substratul geto-dac, stratul roman și adstratul sau superstratul slav. Evident, cel mai important element a fost cel roman, fapt dovedit de vocabularul limbii române, de fondul principal de cuvinte, precum și de gramatica limbii române.

Până în secolul al XVIII-lea, romanitatea românilor, vechimea și locuirea lor neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic nu au fost puse la îndoială de nimeni. Originea romană a românilor a fost remarcată, printre alții, în secolul al XV-lea, de umaniștii italieni Enea Silvio Piccolomini și Flavio Biondo.

În secolul al XVIII-lea, o serie de intelectuali români din Transilvania au cerut drepturi pentru națiunea română care avea un statut juridic inferior celui avut de unguri, sași și secui, cu toate că era cea mai veche și mai numeroasă populație din provincie. Printre argumentele folosite de fruntașii români, la loc de frunte s-au aflat: originea latină a poporului român, vechimea și locuirea s-a neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic.

Cererile îndreptățite ale românilor au fost întâmpinate cu ostilitate de cele trei națiuni privilegiate ceea ce a dus la transformarea romanității romanilor într-o problemă politică. Diverși istorici și geografi, începând cu Franz Sülzer (1781), au susținut ideea că poporul român s-a format la sud de Dunăre de unde a migrat în regiunile situate la nord de acest fluviu, după secolul al XII-lea. Această falsă teorie a căpătat numele de teoria imigraționistă. Teoria a fost dezvoltată în secolul al XIX-lea de către istoricul austriac Eduard Robert Rösler (sau Roesler) în lucrarea **Studii românești** (Leipzig, 1871), fapt pentru care este deseori numită **teoria roesleriană**.

Adepii teoriei roesleriene doreau să sublinieze faptul că românii nu sunt cei mai vechi locuitori ai Transilvaniei și că substratul geto-dac nu a jucat niciun rol în etnogeneza românească. Evident, argumentele susținute de Rösler au fost demontate de numeroși istorici români și străini precum A.D. Xenopol, Dimitrie Onciul, Nicolae Iorga, Vasile Pârvan sau Gheorghe I. Brătianu. Aceștia au formulat, cu argumente indiscutabile, **teoria autohtonistă**. Așa-zisa teorie roesleriană a primit lovitura de grație prin publicarea de către Gheorghe I. Brătianu a lucrării **O enigmă și un miracol istoric: poporul român**. Istoricul român a oferit dovezi solide care ne îndreptățesc să credem că teoria dezvoltată de Rösler este un fals grosolan. Astăzi, teoria roesleriană nu mai are nicio relevanță și are tot mai puțini adepți.

Din păcate, romanitatea românilor a redevenit o problemă politică în perioada comunistă

(1945-1989). După 1945, noile autorități comuniste subordonate Moscovei s-au străduit să interpreteze istoria națională conform dorințelor sovieticilor. Astfel, sub conducerea lui Mihail Roller a fost rescrisă istoria românilor pentru a se evidenția importanța elementului slav în procesul de formare a poporului român, cu toate că adstratul slav a jucat un rol secundar. Mai mult, în timpul regimului Nicolae Ceaușescu, distanțarea față de Moscova a însemnat și dezvoltarea naționalismului. Slavismului promovat de Roller i s-a opus dacismul impus de N. Ceaușescu. În acest fel, cel mai important rol în cadrul etnogenezei românești l-au jucat geto-dacii, ceea ce nu este adevărat.

Din fericire, revoluția din Decembrie 1989 a repus istoriografia românească pe un curs normal, ceea ce face ca problema romanității românilor să fie un subiect tratat în acord cu descoperirile marilor istorici români.